

Pracovní list

Jiří Weil: Život s hvězdou

[In Jiří Weil: *Život s hvězdou / Na střeše je Mendelssohn / Žalozpěv za 77 297 obětí*, Praha, NLN 1999, s. 13–14]

„Růženo, je půl třetí a já nemám ještě oběd, tolik jsem se na něj těšil, ráno jsem pil černou vodu a přikusoval chleba, pak jsem ještě krájel hubený sýr. Vstal jsem pozdě, to víš, musím vstávat pozdě, protože je v pokoji zima. Na pile mi slíbili, že mi přenechají trochu dřeva, ale víš, jak hltá bubínek dříví, a uhlí nechce jinak hořet.“

Vzpomněl jsem si, že mi zbyl ještě rám od drátěné vložky do postele, seběhl jsem do sklepa, ať oheň třeba zhasne, ale musím mít dříví, sekeře jistě naskočily zuby, jak sjížděla po drátech. Ale když jsem se vrátil, oheň ještě nezhasl, přiložil jsem trochu dříví a teprve potom začala voda trochu vřít. Seděl jsem u bubínku, bylo mi teplo — věděl jsem, až zhasne oheň, že budu ležet na matracích ve spacím pytli, v jedné ruce knihu, a číst, pak, když budou prsty zánout, vystrčím druhou ruku. Budu tak dlouho číst, až mi budou klesat víčka, a pak budu dlouho, dlouho spát.

Avšak někdy nemohu dlouho usnout, převaluji se v pytli, přepadá mě strach, škrtí mě, chce se mi křičet hrůzou. To, když se bojím, že si oni pro mne přijdou.

Nebo mě napadne, že si mě zavolají do obce a pošlou mě na nucenou práci, byl jsem již jednou u odvodu, tenkrát mě neposlali, ale nyní mě určitě pošlou, kryjí svou kůži, musili by tam jít sami a někoho musí poslat, ať třeba vážím jednapadesát kilogramů, přece jim na tom vůbec nezáleží, sedí si v teplém úřadě, je jim jedno, co se stane s Josefem Roubíčkem, bývalým bankovním úředníkem, protože takových Roubíčků bylo a je.

Nemohu spát a pokouším se číst, ale písmena se pletou, třesu se zimou a strachem, chtěl bych, abys byla se mnou, Růženo, v této chvíli, spali jsme spolu na širokém gauči, když jsi ke mně přišla na návštěvu, a ráno jsi vařila kávu, nesla jsi mi ji, jak voněla tenkrát káva a jak chrupaly rohlíky, usedla jsi ke mně, pili jsme ji spolu a pak jsem si zapálil cigaretu a dlouho se povaloval na posteli, zatímco ses myla v koupelně. Jistě bys teď zahnala můj strach.

Jedl jsem polévku z kostí a vydloubl si morek, lámal jsem do polévky tvrdý chléb. A guláš mi chutnal, třeba jsem udělal omáčku bez tuku a třeba nebylo vidět maso. Měl jsem špačka z pravé cigarety, smíchal jsem jej s čajem a dobře si zakouřil, bylo mi teplo, zapomněl jsem na všechno, věděl jsem, že jsem doma, byly mi příjemné holé stěny, zamiloval jsem si vlhké stropní kolo v této chvíli, neboť i ono bylo ještě moje.

„Děkuji ti, Růženo,“ řekl jsem, „děkuji ti za společnost, měl jsem dobrý oběd a je mi nyní teplo, je dobře, žes mě naučila v chatě vařit.“

Okruhy analýzy (dle struktury ústní zkoušky státní maturity z češtiny)

I.

- zasazení výňatku do kontextu díla
- téma a motiv
- časoprostor
- kompoziční výstavba
- literární druh a žánr

II.

- vypravěč
- postava
- vyprávěcí způsoby
- typy promluv

III.

- jazykové prostředky
a jejich funkce ve výňatku

IV.

- kontext autorovy tvorby
- literární / obecně kulturní kontext